

Warszawa, 20 lipca 2016 r.

Prof. dr hab. Adam Glapiński

Prezes Narodowego Banku Polskiego

Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej oraz działalności Narodowego Banku Polskiego w 2015 roku

Pani Marszałek, Wysoka Izbo!

Jako Prezes Narodowego Banku Polskiego i Przewodniczący Rady Polityki Pieniężnej mam zaszczyt przedłożyć Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej coroczne „Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2015 roku”.

Na mocy art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowemu Bankowi Polskiemu „przysługuje prawo ustalania i realizowania polityki pieniężnej”. Jako bank centralny Rzeczypospolitej Polskiej NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza. Przepis art. 3 ustawy o Narodowym Banku Polskim precyzuje uprawnienia określone w Konstytucji, stwierdzając, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”.

Narodowy Bank Polski dąży do utrzymania stabilności cen, realizując strategię celu inflacyjnego której istotą jest zakotwiczenie długookresowych oczekiwań inflacyjnych na poziomie ogłoszonego celu inflacyjnego.

Od 2004 r. NBP realizuje średniookresowy cel inflacyjny na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień wynoszącym ± 1 punkt procentowy. W tym okresie przeciętna dynamika cen konsumpcyjnych w Polsce wyniosła 2,1%. Jednocześnie bank centralny uwzględnia w swoich działaniach wnioski płynące z globalnego kryzysu finansowego. Z tego względu polityka pieniężna NBP jest prowadzona tak, aby sprzyjała zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu, a także stabilności sektora finansowego. W ten sposób NBP wspiera politykę gospodarczą rządu oraz dąży do utrzymania stabilności cen w długim okresie. Tak prowadzona polityka pieniężna wymaga jednak elastycznego podejścia do celu inflacyjnego, które polega głównie na akceptowaniu okresowego odchylenia się dynamiki

cen od założonego celu. Elastyczność ta jest szczególnie potrzebna wtedy, gdy w globalnej gospodarce występują nieoczekiwane wstrząsy, silnie wpływające na krajowe procesy cenowe.

W 2015 r. głównym wstrząsem w globalnej gospodarce był gwałtowny spadek cen surowców na rynkach światowych. Ceny ropy naftowej spadły w 2015 r. o 46% w porównaniu z poprzednim rokiem i pod koniec 2015 r. osiągnęły poziom najniższy od 2004 r. Silny spadek cen dotyczył większości najważniejszych surowców, w tym surowców rolnych. Wskutek tego dynamika cen konsumpcyjnych na świecie spadła do poziomu najniższego od pół wieku. Wyjątkiem był 2009 r., kiedy jej spadek wiązał się z globalnym kryzysem finansowym. W efekcie w 2015 r. inflacja w większości krajów była wyraźnie niższa od przyjętych w nich celów inflacyjnych.

Rekordowo niskiej dynamice cen na świecie sprzyjał nie tylko silny spadek cen surowców, lecz także umiarkowany wzrost popytu w globalnej gospodarce. W takich warunkach główne banki centralne kontynuowały ekspansywną politykę pieniężną, choć wystąpiła rozbieżność działań Europejskiego Banku Centralnego i amerykańskiej Rezerwy Federalnej. W 2015 r. Fed po raz pierwszy od wielu lat podwyższył stopy procentowe, natomiast EBC istotnie zwiększył skalę ekspansji monetarnej. W Unii Europejskiej następowała stopniowa, chociaż powolna poprawa aktywności gospodarczej. Jednocześnie wyraźnie pogorszyła się koniunktura w gospodarkach wschodzących, w tym w najważniejszej z tych gospodarek, czyli w Chinach. U wschodnich partnerów handlowych Polski, tj. w Rosji i na Ukrainie, trwała recesja. Osłabienie koniunktury w krajach rozwijających się przy jednoczesnym rozpoczęciu podwyżek stóp procentowych przez Rezerwę Federalną spowodowało pogorszenie nastrojów na światowych rynkach finansowych. W rezultacie, nastąpił odpływ kapitału z gospodarek wschodzących, a ceny aktywów finansowych w tych krajach znacznie się obniżyły. W tych warunkach wyraźnie osłabiło się także wiele walut gospodarek wschodzących, m.in. kurs złotego.

W Polsce – podobnie jak w wielu krajach Europy – nastąpił spadek ogólnego poziomu cen konsumpcyjnych, który w 2015 r. wyniósł minus 0,9%. Wystąpienie deflacji było głównie skutkiem silnego oddziaływania globalnego spadku cen surowców na krajowe ceny energii i żywności oraz niskiej inflacji w otoczeniu polskiej gospodarki. Jednocześnie koniunktura gospodarcza w Polsce była dobra, a spadek cen surowców pozytywnie wpływał na sytuację ekonomiczną większości podmiotów gospodarczych. Deflacja nie wywierała zatem

negatywnego wpływu na aktywność gospodarczą. Oczekiwania inflacyjne były dobrze zakotwiczone i gospodarstwa domowe traktowały deflację jako zjawisko przejściowe. Z tego względu nie zaobserwowano osłabienia dynamiki sprzedaży detalicznej i gwałtownego wzrostu skłonności do oszczędzania. Spadek cen surowców sprzyjał także poprawie rentowności przedsiębiorstw mimo systematycznego wzrostu nominalnych płac.

Prowadząc politykę pieniężną w ubiegłym roku, RPP uwzględniała fakt, że utrzymywanie się deflacji było skutkiem oddziaływania czynników zewnętrznych, niezależnych od krajowej polityki pieniężnej, oraz nie miało negatywnych skutków makroekonomicznych. W szczególności Rada brała pod uwagę to, że deflacji towarzyszyło przyspieszenie wzrostu PKB, który w 2015 r. wyniósł 3,6%. Zwiększyło się także tempo wzrostu popytu konsumpcyjnego, do czego przyczyniła się wyraźna poprawa sytuacji na rynku pracy oraz dobre nastroje gospodarstw domowych. Nastąpił silny wzrost zatrudnienia, a stopa bezrobocia spadła do rekordowo niskiego poziomu. Towarzyszył temu stabilny wzrost wynagrodzeń, których realna wartość dodatkowo zwiększyła się na skutek ujemnej dynamiki cen konsumpcyjnych. W efekcie poprawiły się oceny sytuacji finansowej gospodarstw domowych.

Jednocześnie utrzymywała się dobra sytuacja finansowa i płynnościowa firm. W szczególności wysoki był odsetek rentownych przedsiębiorstw. W 2015 r. silnie wzrósł także eksport, a jego dynamika była najwyższa od czterech lat.

Wobec takich uwarunkowań NBP złagodził politykę pieniężną w 2015 r. i 5 marca 2015 r. obniżył stopy procentowe do poziomu najniższego w historii. Stopa referencyjna NBP została obniżona o 0,5 punktu procentowego, do 1,5%. Obniżenie stóp procentowych miało na celu ograniczenie ryzyka utrwalenia się dynamiki cen poniżej celu inflacyjnego. Podejmując decyzję o skali obniżenia stóp procentowych w 2015 r., Rada Polityki Pieniężnej brała pod uwagę zewnętrzny charakter źródeł deflacji i brak jej negatywnych skutków dla gospodarki, a także towarzyszącą deflacji dobrą koniunkturę w kraju, w tym stabilny wzrost PKB oraz wyraźną poprawę sytuacji na rynku pracy. W swoich decyzjach Rada uwzględniała także systematyczny wzrost krajowej akcji kredytowej, której dynamika w ostatnich latach należała do najwyższych w Unii Europejskiej. W ten sposób polityka pieniężna ograniczała ryzyko dla stabilności systemu finansowego, które mogłoby się wiązać z nadmiernym obniżeniem stóp procentowych w sytuacji dobrej koniunktury. Prowadząc politykę pieniężną RPP podejmowała

zatem adekwatne działania zmierzające do podniesienia dynamiki cen w średnim okresie. Skala złagodzenia polityki pieniężnej była jednocześnie dostosowana do utrzymującej się dobrej koniunktury gospodarczej, dzięki czemu ograniczone zostało ryzyko powstania nierównowag makroekonomicznych w polskiej gospodarce.

Pani Marszałek, Panie Posłanki, Panowie Posłowie

Polityka pieniężna Narodowego Banku Polskiego w 2015 r. była prowadzona w warunkach utrzymywania się nadpłynności sektora bankowego, chociaż jej wielkość w ciągu roku wykazywała tendencję spadkową. Średni poziom nadpłynności sektora bankowego w 2015 r. wyniósł blisko 90 mld zł i był o ponad 17% niższy niż przed rokiem.

Polityka pieniężna NBP była realizowana za pomocą zestawu instrumentów przyjętych przez Radę Polityki Pieniężnej. W odróżnieniu od wielu zagranicznych banków centralnych sytuacja w Polsce nie wymagała korzystania przez NBP z niekonwencjonalnych instrumentów polityki pieniężnej i pozwalała na konserwatywne podejście do prowadzenia polityki monetarnej. Zestaw instrumentów był zatem taki sam jak w poprzednim roku.

Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej w 2015 r. były stopy procentowe NBP. Największe znaczenie w realizacji polityki pieniężnej miała stopa referencyjna NBP. Zmiany jej wysokości wyznaczały kierunek prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego.

Stopa depozytowa oraz stopa lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych w transakcjach zawieranych na rynku międzybankowym.

Podstawowe operacje otwartego rynku były głównym narzędziem wykorzystywanym do zarządzania płynnością sektora bankowego. Polegały one na regularnym, cotygodniowym, emitowaniu przez NBP bonów pieniężnych z terminem wykupu wynoszącym 7 dni. Określając wartość emisji, NBP dążył do utrzymywania zbilansowanych warunków płynnościowych w sektorze bankowym. W przypadku wystąpienia znacznego niezbilansowania warunków płynnościowych NBP mógł również stosować dostrajające operacje otwartego rynku. W 2015 r. operacje tego rodzaju były wykorzystywane w niewielkim zakresie. Miały one wyłącznie formę emisji bonów pieniężnych NBP o terminach zapadalności krótszych niż 7 dni.

W 2015 r. celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA na poziomie zbliżonym do stopy referencyjnej NBP. Średnie absolutne odchylenie stawki od stopy referencyjnej NBP w 2015 r. wyniosło 12 punktów bazowych i było zbliżone do osiągniętego w poprzednim roku. W porównaniu z okresem kryzysu na rynkach finansowych odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP zmniejszyło się około siedmiokrotnie. Świadczy to o dużej skuteczności NBP w realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej w 2015 r.

Pani Marszałek, Panie Posłanki, Panowie Posłowie

Ustawowym zadaniem Narodowego Banku Polskiego jest kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju sektora bankowego oraz prowadzenie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego. Od 1 listopada 2015 r. do zadań tych zostało dodane działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego. Zachowanie stabilności systemu finansowego i przeciwdziałanie narastaniu w nim ryzyka to niezbędne warunki realizacji konstytucyjnego celu NBP, którym jest dbanie o wartość polskiego pieniądza.

Przed ostatnim kryzysem w gospodarce światowej banki centralne koncentrowały się głównie na utrzymaniu stabilności cen. Doświadczenia kryzysu dowiodły jednak, że nie mogą ograniczać swojego mandatu tylko do prowadzenia polityki pieniężnej i utrzymywania inflacji na niskim poziomie. Obecnie od banków centralnych oczekuje się także wspierania stabilności systemu finansowego oraz zapewnienia równowagi całej gospodarce. System finansowy odgrywa bowiem kluczową rolę w transmisji impulsów polityki pieniężnej do sfery realnej, a jego destabilizacja może utrudnić lub wręcz uniemożliwić jej skuteczne prowadzenie. NBP już w 2011 r. zainicjował działania na rzecz stworzenia w Polsce nadzoru makroostrożnościowego, opracowując w konsultacji z Ministerstwem Finansów założenia projektu odpowiedniej ustawy. Postulował m.in. powołanie organu odpowiedzialnego za prowadzenie polityki makroostrożnościowej.

Ostatecznie 1 listopada 2015 r. weszła w życie ustawa o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym. Ustawa wyznaczyła Komitet Stabilności Finansowej jako organ właściwy w zakresie tego nadzoru. Obecnie odpowiada on zarówno za kształtowanie polityki makroostrożnościowej, jak i za koordynację działań w ramach zarządzania kryzysowego.

Podstawowym celem Komitetu w ramach nadzoru makroostrożnościowego jest wzmacnianie odporności systemu finansowego na wypadek materializacji ryzyka systemowego i wspieranie przez to długookresowego, zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Pracom w zakresie nadzoru makroostrożnościowego przewodniczy Prezes NBP. Narodowy Bank Polski zapewnia organizacyjną i merytoryczną obsługę Komitetu poprzez opracowywanie analiz źródeł ryzyka systemowego i przygotowywanie propozycji jego ograniczenia. Natomiast w obszarze zarządzania kryzysowego Komitetowi nadal przewodniczy Minister Finansów, a obsługę w tym zakresie zapewnia Ministerstwo Finansów.

Pierwsze spotkanie Komitetu Stabilności Finansowej poświęcone zagadnieniom makroostrożnościowym odbyło się 23 grudnia 2015 r. Omówiono na nim m.in. kwestie dotyczące różnych źródeł ryzyka dla systemu finansowego, związanych z: funkcjonowaniem instytucji finansowych w warunkach niskich stóp procentowych, kosztami restrukturyzacji i upadłości instytucji kredytowych oraz podatkiem bankowym. Komitet powiadomił instytucje Unii Europejskiej, tj. Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Europejską, o podjętych decyzjach dotyczących polityki makroostrożnościowej.

Skuteczne działania na rzecz stabilności finansowej wymagają znajomości bieżącej sytuacji systemu finansowego oraz identyfikacji i oceny grożącego mu ryzyka. Narodowy Bank Polski realizuje to zadanie przez prowadzenie własnych badań i analiz sektora finansowego, a także współpracę z innymi organami państwa przy tworzeniu regulacji prawnych oraz podejmowaniu działań sprzyjających stabilności tego sektora.

Analizy prowadzone przez NBP potwierdzają, że w ubiegłym roku polski system finansowy funkcjonował stabilnie, a najważniejszy jego segment – sektor bankowy – był w dobrej sytuacji, choć jego wynik finansowy netto obniżył się aż o 18,9% (z 15,9 mld zł na koniec 2014 r. do 12,9 mld zł na koniec 2015 r.). W całym sektorze tempo udzielania kredytów nadal było zbliżone do nominalnego tempa wzrostu PKB, a jego wyposażenie w kapitał było adekwatne do poziomu prowadzonej działalności. Współczynnik kapitałowy na koniec 2015 r. wyniósł 16%, wobec wymaganych przez nadzór 12%. Zyskowność sektora bankowego uległa jednak obniżeniu, na co wpłynęły zarówno niskie stopy procentowe, jak i pewne zdarzenia w sektorze.

Banki poniosły koszty z tytułu zasilenia Funduszu Wsparcia Kredytobiorców, na który wpłaciły 600 mln zł. Poniosły również dodatkowe opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (2,04 mld zł), w związku z ogłoszeniem upadłości SK Banku i koniecznością wypłacenia gwarantowanych depozytów jego klientom tak, jak szerzej mówili moi przedmówcy. Musiały też wnieść wyższe niż w poprzednich latach regularne składki na BFG. Łączna kwota wszystkich tych obciążeń razem zmniejszyła zysk netto sektora o około 14%.

W tym miejscu warto jeszcze raz poświęcić więcej uwagi wspomnianej upadłości SK Banku. Na wniosek zarządu komisarycznego NBP udzielił mu 20 sierpnia 2015 r. kredytu refinansowego w wysokości 500 mln zł, z czego wykorzystano 450 mln zł. Zabezpieczeniem udzielonego kredytu była gwarancja Skarbu Państwa, obejmująca połowę wypłaconej kwoty, a w pozostałej części cesja wierzytelności SK Banku. Decyzja NBP o udzieleniu wsparcia płynnościowego została podjęta na podstawie art. 42 ustawy o Narodowym Banku Polskim. Umożliwia on bankowi centralnemu udzielanie bankom kredytu refinansowego. Bank centralny wystąpił tu w roli pożyczkodawcy ostatniej instancji, gdyż zarząd SK Banku nie dysponował już żadnymi rynkowymi możliwościami pozyskania finansowania. Udzielone przez NBP wsparcie umożliwiło SK Bankowi dokonanie bieżących rozliczeń i w założeniu miało pozwolić na przygotowanie programu naprawczego lub poszukiwanie nabywcy banku w celu jego przejęcia i restrukturyzacji. Podejmując decyzję o udzieleniu kredytu refinansowego, NBP kierował się opinią KNF na temat wypłacalności SK Banku oraz wziął pod uwagę to, że ustanowiono w nim zarząd komisaryczny, którego zadaniem było przygotowanie programu naprawczego.

Opublikowane 12 listopada 2015 r. wyniki badania sprawozdania finansowego SK Banku przez biegłego rewidenta wskazywały na wysoce ujemne fundusze własne banku, spowodowane koniecznością dotworzenia rezerw celowych oraz weryfikacją wycen zabezpieczeń. W wyniku dokonanej korekty okazało się, że aktywa SK Banku nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań. W efekcie 21 listopada 2015 r. KNF zawiesiła działalność SK Banku oraz wystąpiła do sądu z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, a 30 grudnia 2015 r. ogłoszono upadłość SK Banku.

Koszty upadłości SK Banku poniosły wszystkie banki oraz jego nieubezpieczeni wierzyciele. Wypłata depozytów gwarantowanych przez BFG pochłonęła ponad 2 mld zł. Środki te zostały wypłacone z Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych. Środki tego

Funduszu są gromadzone przez wszystkie banki w formie skarbowych papierów wartościowych lub bonów pieniężnych NBP. Należało je zatem spieniężyć i wpłacić odpowiednie kwoty do BFG. Stanowiło to dla banków bezpośredni koszt i negatywnie wpłynęło na ich wyniki finansowe za IV kwartał 2015 r.

Ubiegłoroczny kryzys SK Banku, w przypadku którego konieczne było zastosowanie najdroższego rozwiązania, czyli upadłości, uzasadniają potrzebę wprowadzenia do polskiego porządku prawnego organu odpowiedzialnego za przymusową restrukturyzację i uporządkowaną likwidację banków oraz SKOK-ów, dysponującego odpowiednim instrumentarium. Narodowy Bank Polski wielokrotnie wskazywał na konieczność wdrożenia do polskiego porządku prawnego dyrektywy o tzw. *resolution*. Dlatego z wielkim zadowoleniem odnotowujemy fakt, że w czerwcu br. Sejm uchwalił ustawę w tym zakresie, a Prezydent ją podpisał. Dzięki temu nowe regulacje będą obowiązywały już jesienią. Rozwiązania przewidziane w ustawie dadzą organom sieci bezpieczeństwa finansowego szerszy i tańszy niż upadłość zestaw instrumentów, pozwalających na ograniczenie publicznych kosztów rozwiązywania problemów instytucji finansowych.

Pani Marszałek, Panie Posłanki, Panowie Posłowie

Istotnym elementem działalności Narodowego Banku Polskiego jest zarządzanie rezerwami dewizowymi. W warunkach płynnego kursu walutowego i prowadzenia polityki pieniężnej zgodnie ze strategią bezpośredniego celu inflacyjnego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju. Ich wielkość analizują inwestorzy zagraniczni, instytucje międzynarodowe i agencje ratingowe. W ten sposób wartość posiadanych rezerw oddziałuje na koszt finansowania na rynkach globalnych oraz na zmienność kursu złotego, a także przyczynia się do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Incydentalnie rezerwy dewizowe mogą być wykorzystane w warunkach znacznych zaburzeń funkcjonowania systemu finansowego, w szczególności do przeciwdziałania nadmiernym wahaniom kursu walutowego.

Narodowy Bank Polski dąży do zapewnienia stabilnego wzrostu rezerw dewizowych, pozwalającego na zachowanie właściwego poziomu powszechnie stosowanych wskaźników adekwatności rezerw, odzwierciedlających przede wszystkim potencjalne zapotrzebowanie na

krótkoterminowe finansowanie w warunkach kryzysu. Podstawowym źródłem rezerw jest skup walut obcych związany z napływem do Polski środków z funduszy unijnych.

W 2015 r. oficjalne aktywa rezerwowe wzrosły o 4,2 mld euro. Wzrost ten wynikał głównie ze zmian relacji kursowych walut rezerwowych. Przyczynił się do niego również dochód z inwestowania rezerw oraz dodatnie saldo przepływów zewnętrznych.

Zarządzając rezerwami dewizowymi, Narodowy Bank Polski dąży do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich właściwej płynności. Przy spełnieniu tych kryteriów NBP podejmuje działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw. Zależy ona jednak od uwarunkowań rynkowych, zmian kursów walutowych, cen instrumentów inwestycyjnych oraz poziomu rentowności.

W 2015 r. NBP osiągnął stopę zwrotu rezerw wyliczoną w złotych w wysokości 5,5%. W największym stopniu przyczyniła się do tego aprecjacja dolara amerykańskiego i funta szterlinga względem złotego. Dochodowość rezerw wyrażonych w walucie instrumentów wyniosła jedynie 0,9% i była ograniczona przez niską rentowność obligacji rządowych, związaną przede wszystkim z ekspansywną polityką monetarną głównych banków centralnych, oraz zatrzymanie tendencji wzrostowej cen długoterminowych dłużnych papierów wartościowych.

W naszej strukturze walutowej rezerw dominują dolar amerykański i euro. NBP inwestuje również w brytyjskie, norweskie, australijskie i nowozelandzkie papiery wartościowe, które oferują wyższą rentowność. Składnikiem oficjalnych aktywów rezerwowych NBP jest także złoto monetarne, którego zasób wynosi około 103 tony. Atrakcyjność utrzymywania rezerw złota jest jednak ograniczona przez wysoką zmienność jego ceny, a także niewielkie możliwości inwestycyjne. W 2015 r. dochód NBP z tytułu lokat w złoto wyniósł 6,9 mln euro, czyli 28,7 mln zł.

Wysoka Izbo!

Zysk osiągnięty przez NBP w 2015 r. należał do największych w ciągu ostatnich 10 lat i wyniósł 8,3 mld zł. Wynikało to w głównie ze sprzyjających zmian kursów walutowych. Wypracowana przez NBP nadwyżka finansowa wyniosła 10,8 mld zł. Jednocześnie poniesiono koszty dotworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, wynoszące 2,5 mld zł. Celem tej rezerwy jest ochrona NBP przed negatywnymi skutkami ewentualnej aprecjacji złotego w przyszłości.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami 95% zysku NBP zasila budżet państwa, a 5% jest odpisywane na fundusz rezerwowy Banku. W związku z tym 12 lipca 2016 r. NBP przekazał do budżetu państwa 7,9 mld zł.

Pani Marszałek, Wysoka Izbo!

Jednym z ustawowych obszarów działalności banku centralnego jest działalność emisyjna. Na mocy ustawy o NBP bankowi centralnemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do powszechnego obiegu banknotów i monet NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

Na koniec 2015 r. wartość pieniądza gotówkowego w obiegu wyniosła 163,2 mld zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 20,3 mld zł, czyli o 14,2%. Obserwowany od dwóch lat wysoki wzrost wartości pieniądza gotówkowego w obiegu wynika głównie ze wzrostu gospodarczego i związanego z tym większego zapotrzebowania na gotówkę ze strony przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

Od kilku lat bank centralny prowadzi systematyczne działania na rzecz optymalizacji obiegu pieniężnego w Polsce. Należy do nich przede wszystkim ograniczanie kosztów emisji banknotów i monet, stanowiących około 1/3 kosztów funkcjonowania NBP.

Po udanej modernizacji i wprowadzeniu w 2014 r. do obiegu banknotów o nominałach 10, 20, 50 i 100 zł w ubiegłym roku Narodowy Bank Polski przygotowywał się do wprowadzenia zmodernizowanych banknotów 200-złotowych. Nastąpiło to w lutym 2016 r.

Pani Marszałek, Wysoka Izbo!

W 2015 r. Narodowy Bank Polski kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi i gospodarczymi. Podejmowane przez Bank działania przyczyniały się do wzmocnienia pozycji Polski na forum międzynarodowych instytucji finansowych. Potwierdziły również naszą rolę ważnego i odpowiedzialnego partnera wspólnoty międzynarodowej w obliczu takich wyzwań, jak utrzymywanie globalnej stabilności finansowej.

Głównym elementem działalności międzynarodowej NBP jest realizacja zadań wynikających z jego członkostwa w Europejskim Systemie Banków Centralnych.

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach różnych gremiów ESBC, w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego Unii pozostającego poza strefą euro. Ponadto Prezes NBP uczestniczył w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC. Przedmiotem jej obrad były m.in.: sytuacja makroekonomiczna państw członkowskich Unii Europejskiej oraz polityka pieniężna krajów pozostających poza strefą euro.

Od kilku lat Narodowy Bank Polski uczestniczy w dwóch programach, których celem jest czasowe zwiększenie zasobów Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

- Po pierwsze, w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych NBP pozostawał w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do kwoty około 3,22 mld euro. Według stanu na koniec 2015 r. Fundusz wykorzystał około 313,0 mln euro. 2 lutego 2016 r. NBP opłacił podwyższenie udziałów członkowskich Polski w MFW, a limit pożyczki zmniejszono do kwoty 1,63 mld euro.
- Po drugie, umowa pożyczki dwustronnej zobowiązuje NBP do udzielenia Funduszowi pożyczki do wysokości 6,27 mld euro. Dotychczas Fundusz nie skorzystał z nigdy tych środków.

Środki udostępniane MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych, jak też w ramach umowy pożyczki dwustronnej mają status rezerw walutowych. Zaangażowanie NBP w czasowe zwiększenie zasobów finansowych Międzynarodowego Funduszu Walutowego pozwoliło na wzmocnienie Funduszu w okresie podwyższonego ryzyka. Udostępnione środki finansowe umożliwią mu szybkie i efektywne reagowanie w razie kolejnych kryzysów finansowych.

W wyniku wspólnych prac Ministerstwa Finansów i NBP w styczniu 2015 r. Rada Wykonawcza MFW przyznała Polsce dostęp do Elastycznej Linii Kredytowej na kolejne dwa lata. Zgodnie z wnioskiem polskich władz wysokość środków pozostających do dyspozycji Rządu w ramach tej Linii kredytowej została zmniejszona do około 22,1 mld USD. W styczniu 2016 r., po przeprowadzonym przez MFW przeglądzie spełnienia kryteriów dostępu Polski do Linii, wartość dostępnych środków na wniosek polskich władz została ponownie zmniejszona i obecnie wynosi około 17,9 mld USD. Narodowy Bank Polski obsługuje Linie jako agent finansowy Rządu. Dostęp do Elastycznej Linii Kredytowej jest dla naszego kraju dodatkowym zabezpieczeniem na wypadek nagłego pogorszenia się sytuacji zewnętrznej.

Pani Marszałek, Wysoka Izbo!

Do ustawowych zadań NBP należy również organizowanie i obsługa rozliczeń pieniężnych. W tym obszarze NBP podejmował liczne działania na rzecz unowocześnienia i rozwoju polskiego systemu płatniczego.

W 2015 r. Narodowy Bank Polski w ramach Koalicji na rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności uczestniczył w pracach nad aktualizacją „Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020”. Program ten stał się jednym z punktów wyjściowych inicjatywy „Zwiększenie obrotu bezgotówkowego”, która jest częścią rządowego programu „Od papierowej do cyfrowej Polski”. Pomimo sukcesywnego wzrostu płatności bezgotówkowych w Polsce dokonywanych przez osoby fizyczne ich udział we wszystkich transakcjach w tym segmencie stanowi jedynie 20%, podczas gdy w całej Unii Europejskiej wskaźnik ten wynosi 40%. Również średnioroczna liczba transakcji dokonywanych kartami płatniczymi przez jednego mieszkańca w Polsce, która wynosi 49 jest prawie dwukrotnie niższa niż w Unii Europejskiej.

Pani Marszałek, Wysoka Izbo!

Ważnym elementem wspierającym realizację zadań NBP jest działalność w zakresie edukacji ekonomicznej. Podejmowane przez NBP działania edukacyjne koncentrują się na wyjaśnianiu zasad funkcjonowania gospodarki rynkowej, roli banku centralnego, przybliżaniu pojęć i zjawisk ekonomicznych oraz przeciwdziałaniu tak zwanemu wykluczeniu finansowemu.

W 2015 roku działania te objęły kilkanaście milionów obywateli naszego kraju.

W kwietniu 2016 r. w ramach prowadzonej przez Bank działalności edukacyjnej otwarto Centrum Pieniądza, którego pomysłodawcą był tragicznie zmarły Prezes NBP *sp.* Sławomir Skrzypek. Jest to placówka edukacyjno-wystawiennicza, w której zgromadzono ponad 4000 unikatowych eksponatów i wykorzystano najnowocześniejsze urządzenia multimedialne. W pełni interaktywna ekspozycja Centrum Pieniądza jest bezpłatnie dostępna dla wszystkich zainteresowanych osób.

Wysoka Izbo!

Ubiegły rok był okresem dobrej koniunktury w polskiej gospodarce. Rozwijała się ona w relatywnie szybkim, a jednocześnie zrównoważonym tempie. Ujemna dynamika cen wynikała głównie z silnego spadku cen surowców na rynkach światowych, przede wszystkim cen energii i żywności. Utrzymywanie się deflacji nie wpłynęło jednak negatywnie na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i gospodarstw domowych ani na ich długookresowe oczekiwania inflacyjne. W takiej sytuacji polityka pieniężna NBP została złagodzona, choć skala tego złagodzenia była dostosowana do utrzymującej się dobrej koniunktury gospodarczej. Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego w Polsce była wysoka dynamika popytu wewnętrznego. Ponadto wzrost gospodarczy był wspierany przez ożywienie w strefie euro, która jest najważniejszym partnerem handlowym Polski. Okoliczności te pozwoliły obniżyć stopy procentowe NBP do najniższych poziomów w historii.

Jako Prezes NBP mam świadomość wyzwań stojących przed bankiem centralnym w najbliższych latach. Do najważniejszych z nich należy utrzymanie stabilnego systemu finansowego, zwłaszcza wobec możliwych szoków i problemów niektórych instytucji finansowych. W związku z tym szczególnie ważne jest przywrócenie bankowi centralnemu możliwości sprawowania nadzoru nad systemem bankowym – wielokrotnie już o tym publicznie mówiłem. Działanie na rzecz utrzymania stabilności systemu finansowego jest bowiem skuteczniejsze w sytuacji, gdy bank centralny nie tylko odgrywa kluczową rolę w prowadzeniu polityki makroostrożnościowej, ale także ma do dyspozycji instrumenty nadzoru mikroostrożnościowego. Takie rozwiązanie instytucjonalne ułatwia koordynację obu rodzajów nadzoru oraz umożliwia sprawniejsze wykonywanie funkcji stabilnościowych przez bank centralny, jak też pozostałe instytucje sieci bezpieczeństwa finansowego. Doświadczenia międzynarodowe pokazują, że umiejscowienie nadzoru mikroostrożnościowego w banku centralnym zwiększa skuteczność samego nadzoru oraz instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego, a bywa niezbędne zwłaszcza w przypadku napięć czy kryzysu. Z tego powodu jest to rozwiązanie wdrażane w większości państw Unii Europejskiej, a także w unii bankowej.

Należy pamiętać, że zachowanie stabilności monetarnej i finansowej jest kluczowe dla zapewnienia równowagi całej gospodarki. Jestem przekonany, że stabilizacja w tych obszarach umożliwi nam zrównoważony rozwój oraz wzrost gospodarczy, a w konsekwencji trwałą poprawę zamożności Polaków.

Dziękuję Państwu.